

دستور زبان نما

روی تامپسون

کریستوفر جی بوون

محمد گذر آبادی

اتشارات ساقی

دستور زبان نما

به قلم روی تامپسون، کریستوفر جی. بوون

مترجم: محمد گذرآبادی

نوبت چاپ: پنجم، ۱۴۰۳

شمارگان: ۱۱۰۰ نسخه

طراح جلد: اچسان حسینی

قیمت: ۱۷۰۰۰ تومان

چاپ: گل وردی

شابک: ۹۶۴-۶۱۰۲۶۵۰-۲۹-۷

حقوق چاپ و نشر برای انتشارات ساقی محفوظ است.

تامپسون، روی Thompson, Roy

دستور زبان نما / روی تامپسون، کریستوفر جی. بوون: ترجمه محمد گذرآبادی - چاپ اول: ۱۳۹۳، چاپ پنجم: ۱۴۰۳، (شمارگان تاکنون: ۵۵۰۰ نسخه)، ۲۵۶ ص.

ISBN: 978-622-7650-29-7

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

عنوان اصلی:

Grammar of the shot. 2nd ed., c2009

۱. فیلم برداری -- دستنامه ها.

۲. عکاسی -- کمپوزسیون -- دستنامه ها.

۳. بوون، کریستوفر جی. Bowen, Christopher J.

۴. گذرآبادی، محمد، ۱۳۴۵ - مترجم.

رده بندی کنگره: ۱۶۵/۱۸۸۹ TR ۱۳۹۲

رده بندی دیویی: ۷۷۸/۵۲

شماره کتابشناسی ملی: ۳۳۸۶۸۷۹

دفتر: ۸۸۸۰۴۸۴۶، فروشگاه: ۸۸۸۹۷۸۱۴، پخش: ۸۸۸۵۳۹۰۸

نشانی: تهران، میدان فردوسی، خیابان شهید سپهبد قرنی، شماره ۱۶

۱۱	مقدمه
۱۳	فصل اول: نما و نحوه قاب‌بندی آن
۱۵	چه چیزی را به مخاطب خود نشان دهید؟
۱۶	نسبت ابعاد
۱۹	واحدهای ساختمانی اصلی - انواع نما
۲۳	خانواده گسترده‌های اصلی
۳۴	مرور فصل اول
۳۵	فصل دوم: هنر ترکیب‌بندی
۳۶	قوانین ساده برای قاب‌بندی سوژه‌های انسانی
۳۷	هدروم / فضای بالای سر
۳۸	سبک فیلمبرداری ذهنی در برابر عینی
۴۰	فضای نگاه
۴۳	قانون سه قسمت
۴۵	زاویه دوربین
۴۷	زوایای افقی دوربین
۵۵	زوایای عمودی دوربین
۵۶	نمای سرپایین (از زاویه بالا)
۵۷	نمای سر بالا
۶۰	نمای دونفره: ترکیب‌بندی قاب برای دونفر
۶۰	نمای دونفره نیم‌رخ

۶۳	نمای دونفره روبه دوربین
۶۴	نمای دونفره از روی شانه
۶۶	جمع بندی اصول ترکیب بندی
۶۷	مرور فصل دوم
۶۹	فصل سوم: ترکیب بندی - فرای اصول
۷۰	بعد سوم
۷۲	خط افق
۷۵	زاویه هلندی
۷۶	خطوط مورب
۷۹	عمق فضای فیلم - پیش زمینه / میان زمینه / پس زمینه
۸۲	نشانه های عمق
۸۳	عدسی دوربین - چشم در ترکیب بندی
۸۳	عدسی زوم
۸۸	فوکوس عدسی - هدایت چشم بیننده در سرتاسر قاب
۹۳	نور در ترکیب بندی - حالا آن را می بینید، حالا نمی بینید
۹۴	نور به عنوان انرژی
۹۴	دمای رنگ
۹۵	نور طبیعی یا مصنوعی
۹۷	کمیت نور: حساسیت و نوردهی
۱۰۰	کیفیت نور: تند در برابر ملایم
۱۰۱	تضاد (کنتراست)
۱۰۳	اصول نورپردازی شخصیت: روش سه نقطه ای
۱۰۸	نورپردازی در دکور و در محل
۱۱۱	مرور فصل سوم

۱۱۳	فصل چهارم: قرار دادن نماها در کنار هم: پیش اندیشی
۱۱۵	منطبق کردن نماها در یک صحنه
۱۱۵	تداوم
۱۱۶	تداوم جهت پرده
۱۱۹	خط - مبنای جهت پرده
۱۲۱	خط فرضی - قانون ۱۸۰ درجه
۱۲۴	«پرسیدن از روی خط»
۱۲۵	قانون ۳۰ درجه
۱۲۷	تصاویر قرینه
۱۳۱	خط دید منطبق
۱۳۳	مرور فصل چهارم
۱۳۵	فصل پنجم: نماهای پویا - حرکت بازیگر و دوربین
۱۳۶	طراحی حرکت بازیگر
۱۳۷	حرکت دوربین
۱۳۷	روی دست
۱۳۹	چرخش افقی و عمودی (پن و تیلت)
۱۴۲	گرفتن نماهای پن و تیلت
۱۴۳	تجهیزات مورد استفاده برای حرکت دادن دوربین
۱۴۴	سه پایه
۱۴۵	گردونه
۱۴۸	گردونه خرچنگی
۱۴۸	تراولینگ
۱۵۱	جرتقیل
۱۵۲	مرور فصل پنجم

- فصل ششم: روش های کاری و رهنمودهای کلی ۱۵۳
- ارتباط با بازیگر ۱۵۴
- گرفتن نمای خیلی نزدیک یا فوق العاده نزدیک ۱۵۵
- اطمینان از وجود نور چشم ۱۵۷
- خط کنش امن و حذف خانگی ۱۵۸
- تعقیب کنش با آزاد کردن قفل پن و تیلت روی کلگی سه پایه ۱۶۰
- فیلمبرداری از کنش دارای هم پوشانی برای تدوین ۱۶۱
- نسبت فیلمبرداری ۱۶۳
- استوری بورد و فهرست نماها ۱۶۴
- همیشه چیزی در حالت فوکوس داشته باشید ۱۶۶
- «فضای نگاه» صحیح در نماهایی که با هم تدوین می شوند ۱۶۷
- گرفتن زوایای منطبق دوربین برشی و پشت و گو ۱۶۹
- اشیای مهم را در نیمه بالای قاب قرار دهید ۱۷۱
- نسبت به انتخاب رنگ در سراسر پروژه هوشیار باشید ۱۷۲
- همیشه مراقب هدر و هدر باشید ۱۷۳
- اشیای مزاحم را خارج قاب نگه دارید ۱۷۴
- از عمق فضای فیلم برای چیدن افراد متعدد در نما استفاده کنید ۱۷۶
- در یک صحنه گفت و گوی سه نفره، منطبق کردن ۱۷۷
- سعی کنید همیشه هر دو چشم سوژه را نشان دهید ۱۷۸
- مراقب جهت خط چشم در نماهای نزدیک باشید ۱۸۰
- درک کنید کی و چگونه در خلال نما حرکت زوم انجام دهید ۱۸۲
- برای حرکت تراولینگ روی گردونه به جلو و عقب، انگیزه فراهم کنید ۱۸۳
- روش هایی برای عبور بی خطر از خط ۱۸۰ درجه ۱۸۵
- برای ضبط هر نما، زمان بیشتری به دوربین بدهید ۱۸۶
- اجازه بدهید قبل از قطع دوربین، همه کنش ها کاملاً تمام شوند ۱۸۸

وقتی فیلمبرداری مستند می کنید، تا حد ممکن جلب توجه نکنید	۱۸۸
وقتی صحنه ای را فیلمبرداری می کنید، مراقب تله های تداوم باشید	۱۸۹
برای مخفی کردن حرکت دوربین	۱۹۰
وقتی نماهای نزدیک می گیرید، مراقب عدسی های باز باشید	۱۹۱
عمق میدان را کنترل کنید	۱۹۳
استفاده از کلاکت در ابتدای نما	۱۹۵
مرور فصل ششم	۱۹۶

فصل هفتم: حرف آخر

قبل از اینکه قوانین را بشکنید، آن ها را بشناسید	۲۰۰
فیلمبرداری می کنیم برای چه؟	۲۰۰
نماهای شما باید باعث بهبود کل داستان شوند	۲۰۱
بیننده را تا جایی که می توانید درگیر کنید	۲۰۲
همه سعی تان را بکنید که مزاحم نشوید	۲۰۴
تجهیزات خود را بشناسید	۲۰۵
با سوژه خود آشنا باشید	۲۰۶
هر دو نورپردازی طبیعی و مصنوعی را درک کنید	۲۰۶
کارهایی را که قبلاً انجام شده مطالعه کنید	۲۰۸
جمع بندی	۲۰۸

واژه نامه

واژه نامه به ترتیب الفبای لاتین

اعلام

مقدمه

آدمی احساس می‌کند امروزه زندگی یعنی تجربه ارتباط به شکل‌های مختلف. مادام‌آدر حال حرف زدن با تلفن همراه، تماشای تلویزیون، استفاده از اینترنت، گوش کردن به رادیو، خواندن کتاب و روزنامه و مجله، نگاه کردن به آگهی‌ها و تابلوهای تبلیغاتی، رفتن به سینما و غیره هستیم. توانایی مادر درک این ارتباطات و گرفتن معنای بیشتر از آن‌ها بستگی به تحصیلات مادر دارد. ما قادریم به یک زبان بخوانیم و بنویسیم و حرف بزنیم، تصاویر و صداها را درک کنیم، نمادها را رمزگشایی کنیم و غیره.

این تحصیلات، آکادمیک یا تجربی، توانایی ما را برای پردازش اطلاعاتی که دریافت می‌کنیم تعیین می‌کنند. ما به طور جمعی و به مرور زمان آموخته‌ایم که ارتباطات بصری خود را رمزگذاری کنیم - از تصویرنگاره‌ها و کلمات مکتوب تا نقاشی و عکس و اکنون تصاویر متحرک. چیزی که به نمایش می‌گذاریم، معنای قابل تشخیص دارد. بینندگان می‌دانند چگونه تصاویری را که به آن‌ها نشان داده شده رمزگشایی کنند. درک و تفسیر روشن چیزهای دیده‌شده، ناشی از دستور زبان یا قوانین تثبیت‌شده در زمینه نمایش است که به مرور زمان شکل گرفته‌اند.

خالقان تصویر متحرک به شدت به همین برداشت از دستور زبان - یعنی معنای برآمده از ساختار - متکی اند. فیلم‌های داستانی، مستند، گزارش‌های خبری، کمدی موقعیت، درام‌های تلویزیونی، آگهی‌های تبلیغاتی، موزیک ویدئوها، برنامه‌های میزگرد، برنامه‌های «واقعی» و امثال آن‌ها، همگی از همان دستور زبان بصری پایه برای برقراری ارتباط با بیننده استفاده می‌کنند. به عنوان فیلمساز، اگر با زبان مشترک سینما «حرف بزنید»، می‌توانید داستان خود را برای مخاطب جهانی نقل کنید.

کتاب دستور زبان نما برای کسانی طراحی شده که تازه گام در وادی داستان‌گویی با تصویر گذاشته‌اند اما دوست دارند با قوانین پایه، مقررات و روش‌های رایج در زبان بصری و جهانی تصاویر متحرک به خوبی آشنا شوند. در این کتاب با شکل‌بنیادی قاب تصویر، انواع مختلف نما و روش‌های ترکیب‌بندی عناصر بصری در درون قاب آشنا می‌شوید. به علاوه، اصول نورپردازی نما، جهت‌پرده، عناصر سه‌بعدی، حرکت دوربین و بسیاری روش‌های عمومی را که باعث خلق تصاویر غنی‌تر و چندلایه‌تری شوند فرا می‌گیرید. از همه مهم‌تر اینکه کتاب، اطلاعات ضروری را برای گسترش دایره لغات بصری شما در اختیاران می‌گذارد و به ورود شما به حرفه تولید تصاویر متحرک در دنیای در حال رشد ارتباط بصری کمک می‌کند.